# TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

*Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.* **1999m. gruodžio 3 d.** **Nr. 45 (379)**


# LPKTS Kaišiadorių skyriuje

Žemdirbys jau lengviau atsidūsta: derlius po stogu, darbų perpus mažiau, o iki pavasario dar toli. Ir miesto gyventojams atokvėpio metas. Tad sueigose, susirinkimuose dabar būna daugiau žmonių. Trumpam palikę namus, dabar kiekvienas eina pasižmonėti, susitikti su pažįstamais, pasišnekučiuoti. Tokią progą lapkričio 27d. turėjo kaišiadoriečiai - buvę politiniai kaliniai bei tremtiniai. Jie gausiai rinkosi į LPKTS Kaišiadorių skyriaus konferenciją.

Apie nuveiktus ir planuojamus atlikti darbus, apie tai, kas aktualu šiandien, esminius gyvenimo pokyčius kalbėjo LPKTS Kaišiadorių skyriaus pirmininkė Aldona Mitkuvienė. Ji pasidžiaugė kaišiadoriečių aktyvumu minint Baltijos kelio 10-metį, pasirengimą ir gausų žmonių dalyvavimą Ariogalos šventėje. Nemažai prisidėta ir atidengiant paminklą, skirtą arkivyskupo F. Matulionio atminimui. Šie ir kiti darbai jau kraunami į Aldonos Mitkuvienės bei jos dabartinių pagalbininkų kraitelę.

Savo pranešime LPKTS Kaišiadorių skyriaus pirmininkė kalbėjo apie tai, ką buvę politiniai kaliniai bei tremtiniai dar gali nuveikti:

- Šiandien ne vienas mūsų pradedame nusivilti, daugeliui nusvyra rankos, - sakė pranešėja, - tačiau nepasiduokime. Susikaupkime, nes kartu galime daug nuveikti.

A. Mitkuvienė paragino salėje sėdinčius žmones pamąstyti ir, konferencijai

*(keliama į 2 psl.)*

*Kaišiadoriečiai bei miesto svečiai prie paminklo arkivyskupui F. Matulioniui*

Ona VOVERIENĖ

# Tautos sąžinė turi netylėti

*Straipsnis parengtas LPKTS Panevėžio sk. konferencijoje skaityto sutrumpinto pranešimo pagrindu.*

1990-1991m. laimėjome politinę pergalę, atgavome nepriklausomybę, pradėjome kurti laisvą Lietuvą, apie kurią jūs svajojote bunkeriuose ir Sibiro gulaguose, dėl kurios kentėjote, žuvote.

Jūsų pasėta laisvės sėkla nesudžiūvo nualintoje, marksizmo nusiaubtoje dvasios dirvoje, ji sudygo ir užaugino dar vienos Lietuvos didvyrių kartos, Sausio 13-osios vaikus.

Neilgai teko džiaugtis Lietuvos nepriklausomybe. Rinkimus laimėjus LDDP, vienoje raudonųjų televizijos laidų išlindo prastai paslėptos Rusijos karinio komplekso ausys. Tuometinis jo vadovas Volskis, slaptai atvažiavęs į Lietuvą, čia tvarkė ekonominius reikalus su stipria Lietuvoje palikta penktąja kolona ir, atvirai šaipydamasis iš Lietuvos nepriklausomybės, kalbėjo: "Ideologinės ir politinės pergalės šiais laikais nieko nereiškia, jos moraliai paseno, pasaulis keičiasi ir viską lemia ekonomika". Taip jis leido suprasti, kad jie išeidami pasiliko, nes visi ekonomikos svertai, per išgrobstytus bankus ir pusvelčiui prichvatizuotą turtą liko jų patikėtinių rankose.

Labai sunkiomis sąlygomis pasirašyta sutartis su "Williams International" parodė, kad ir šitą kovą Rytai Lietuvoje pralaimėjo. Štai kodėl tiek daug buvo cypimo ir dantų griežimo. O mes laimėjome ir antrąją žūtbūtinę kovą už Lietuvos išlikimą, tik šį kartą ekonominę. 1999m. spalio 29 dieną prasidėjo naujas istorinis Lietuvos raidos etapas, teikiantis Lietuvos ūkio atgimimo ir Tauto gerovės viltį. Gal ir mūsų karta dar ją įkūnys.

Tačiau, kaip toje populiarioje lietuvių tautos pasakoje apie devyngalvį slibiną, kol kas Lietuvai pavyko nukirsti tik 6 Rusijos slibino galvas - politines ir ekonomines. Liko dar trys - pikčiausios, klastingiausios ir pavojingiausios, nes jos nuodija mūsų sielas, bukina sąmonę, skiepija neapykantą ir dvasios nuopolį.

*(keliama į 2 psl.)*

# Lietuvos politiniai kaliniai ir tremtiniai vienijasi

Kauno m. politinių kalinių ir tremtinių organizacijų jungtinė konferencija lapkričio 27d. svarstė rinkimų į Kauno m. savivaldybės tarybą aktualiuosius klausimus. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (LPKTS) Kauno skyriaus tarybos pirmininkė Valerija Paprockienė skyriaus veiklą apžvelgė ir supažindino su politinių kalinių ir tremtinių Apskritojo stalo koordinacinės tarybos nutarimu: visoms jį sudarančioms politinėms organizacijoms - LPKTS, LPKTB ir LPKS - dalyvauti 2000-ųjų Savivaldybių rinkimuose vienu bendru LPKTS sąrašu.

Konferencijoje kalbėjusi LPKTB Kauno skyriaus pirmininkė Irena Belickienė informavo apie Bendrijos tarybos pritarimą. Pritarta pateiktam jungtiniam LPKTS ir LPKTB kandidatų į Kauno m. savivaldybės tarybą preliminariam sąrašui.

LPKTS valdybos narė Auksė Skokauskienė pristatė politikos komiteto parengtos Rinkimų programos projektą. Savo veiklos ataskaitas pateikė LPKTS frakcijos Kauno m. taryboje nariai Vincė Vaidevutė Margevičienė ir Stanislovas Sajauskas.

Zenono Šiaučiulio nuotr.

Konferencijos dalyviams koncertavo Rezistencinės dainos ansamblis, vadovaujamas Aldonos Jakštaitės.

LPKTS Kauno sk. tarybos narys
**Donatas ADAMONIS**

# Tautos sąžinė turi netylėti

*(atkelta iš 1 psl.)*

Lietuvoje likusi ir naujai užverbuota penktoji kolona savo darbą atlieka puikiai, turi šimtmečių patyrimą.

Stebėdamas įvykius sovietų okupuotoje Lietuvoje, pasitraukęs į Vakarus žurnalistas A.Merkelis 1958m. rašė:

"Valstybę galima sunaikinti, bet Tautos, kuri turėjo valstybę - ne. Gyvybinga tauta anksčiau ar vėliau pajėgia atsikratyti okupanto jungo ir atstatyti savo nepriklausomą valstybę... Kultūra, moralė ir religija yra glaudžiai tarp savęs susietos tautos stiprybės grandys, ir vienai pradėjus rūdyti, tautos gyvybė silpsta... Niekas tiek tautos moralės nežlugdo kaip okupantas. Ir jis tai daro sąmoningai ir planingai, nes palaužus tautos moralę lengviausia ją sunaikinti..."

Begalinis mūsų turtuolių gobšumas, seksualinis palaidumas, girtavimas, sparčiai plintanti, aktyviai ir kryptingai platinama narkomanija, savižudybės, depresijos, neregėtų mastų nusikalstamumas - tai ne silpstančios, bet jau ir gęstančios tautos gyvybės ženklai. Liūdnos mintys kyla, kai tautos moralę, jos kultūrą, Tikėjimą ragina griauti iš aukštų valdžios tribūnų net Seimo nariai. Tai irgi tarnystė okupantui.

Ryškiausiu cinizmo ir pasityčiojimo žiedu iš savo tautos bejėgiškumo pražydęs Grūto muziejus tautos budeliams tarsi kalba: "Drebėkite. Mes dar čia. Mes likome. Mūsų energija ir entuziazmas žudyti dar neišblėso. Šiandien Čečėniją skandiname kraujyje, rytoj - jus". Toks pavojus realus. Todėl reikia sukaupti visas jėgas, dar kartą kilti į kovą, šį kartą rinkimuose, ir ją laimėti. Fiziškai tai bus lengviau negu pokario metais, bet kur kas sunkiau dvasiškai, nes kiekvienoje šeimoje, kiekvienoje kaimo ir miesto bendruomenėje yra bent vienas žmogus, jau įbridęs į demoralizavimo liūną.

Pasak mons. Alfonso Svarinsko, "atimk iš Tautos sąžinę, ir ji pars.duos, atimk iš jos protą - ir ji vergaus".

Turime kartų jau nepriklausomos šių dienų Lietuvos patyrimą. Ne vienas, gražių kalbų ir pažadų užliūliuoti, tapome LDDP laikais staigiai pralobusių supergobšių milijonierių įkaitais, nuskriaustais, pažemintais ir kaskart labiau skurdinamais. Juk beveik pusantro milijardo litų sugrobta vien tik mums žinomų 25 turtuolių rankose. O kiek dar jų mums nežinomų. Jiems tarnauja didelius atlyginimus gaunanti teisėjų kasta, valdininkų armija, kaskart dar paskatinama tūkstantiniais priedais, premijomis, komandiruotėmis į užsienio šalis. Tai viena svarstyklių lėkštė. Antrojoje - 159 tūkstančiai bedarbių, tūkstančiai iki kraštutinumo nuskurdintų žmonių, pensininkų, mokslininkų, kultūros darbuotojų, neišmokėtos skolos žemdirbiams.

Įdomiausia, kad, papūtus ekonominės negandos vėjams, juos atlaikyti turi vėl tie patys skurdžiausieji.

Grūto muziejus - tai cinizmo viršūnė. Valdžios nutarimas Nr.1532 dėl Grūto muziejaus steigimo neatšaukiamas iki šiol. Tai pasityčiojimas iš mūsų visų, deklaruojantis, kad pinigas viską gali nupirkti - rinkėjų balsus, sąžinę, orumą, lietuvio garbę. Nėra tokios tautos, kuri savo budeliams paminklus statytų ir jais džiaugtųsi.

Kviečiu visus, kam dar brangi Lietuva - pabuskite, aktyviai dalyvaukite rinkimuose ir kelkite savo kandidatus, aplankykite kiekvieną savo bendražygį, buvusį partizaną ar tremtinį, kalbėkite iš širdies į širdį, raginkite kilti į savo paskutiniąją Lietuvos garbės ir jos laisvės kovą.

# LPKTS Kaišiadorių skyriuje

*(atkelta iš 1 psl.)*

baigiantis, pareikšti minčių dėl artėjančių Savivaldybių rinkimų: su kuo eisime, ar skinsimės kelią vieni - sudarydami savo, politinių kalinių bei tremtinių sąrašą?

Apie dabartinę šalies politinę bei ekonominę padėtį kalbėjo LR Seimo narys, kaišiadorietis K. Jakelis, pakviesti į konferenciją LPKTS valdybos narys A. Švenčionis bei LPKTS revizijos komisijos narys J. Sakalis. Kalbėjusieji prisiminė šią vasarą skambėjusias Dubysos slėnyje dainas, kitus masinius renginius ir sakė, kokie aktyvūs buvome tada, tokie privalome būti ir rinkimų metu. Pastarieji Savivaldybių rinkimai - tai investicijos į mūsų senatvę, todėl privalome pasirinkti su kuo mes, ką išsirinksime, sakė konferencijos dalyviai. Ne vienas kalbėjęs kvietė vyresnės kartos žmones bendrauti su jaunimu, padėti jam susiorientuoti sudėtingu laikotarpiu.

LPKTS Kaišiadorių skyriaus konferencija priėmė nutarimą - į Savivaldybių rinkimus skyrius eis koalicijoje su Tėvynės sąjunga (LK) ir Krikščionių demokratų partijomis. Šį klausimą kartu aptars ir patikslins su minėtų partijų atstovais.

**Mūsų inf.**

# Pastabos apie atsiliepimus

Dar niekada "Tremtinio" paštas nebuvo toks gausus kaip praėjusias dvi savaites. Skaitytojai labai aktyviai atsiliepė į kvietimą pareikšti savo nuomonę dėl savaitraščio turinio bei nusakyti vertinamus ar nemėgstamus valstybės, visuomenės veikėjus. Laiškais, telefono skambučiais, net asmeniškai ateidami į redakciją savo nuomonę pareiškė 119 skaitytojų. Tai - nemažas skaičius, leidžiantis daryti apibendrinimus, suvokti skaitytojų norus bei pageidavimus, kritiškus atsiliepimus.

Dauguma skaitytojų "Tremtinį" už kai ką pagiria, už kai ką papeikia. Natūralu, kad atsiliepė aktyviausi skaitytojai, tai ir palankių (gal reikėtų sakyti - mandagių) daugiau nei kritiškų pastabų. Kaip charakteringą atsiliepimą galima pateikti vilnietės Linos Jukonienės laiško ištrauką: "Noriu pasakyti, kad kiekvieną "Tremtinio" numerį skaitau nuo pradžios iki galo. Nereikalingų publikacijų Jūsų laikraštyje nematau. Kuo man imponuoja "Tremtinys"? O gi tuo, jog tai vienas iš nedaugelio (o gal ir vienintelis?) Lietuvos laikraščių, kuris daiktus vadina tikraisiais vardais, nebijodamas pasakyti tiesą ne tik apie praeities įvykius, bet, kas svarbiausia, ir apie dabartį. Laikraštyje be baimės parodomas kaip veidrodyje "kompetentingųjų" Lietuvos vyrų (ir moterų), besilankstančių "didžiajam" kaimynui, tikrasis veidas.

Nenoréčiau išskirti, kas laikraštyje patiko ar nepatiko. Man rodos, pats žodis "patiko" čia nelabai tinka. Ar ne teisingiau būtų: kas reikalinga Lietuvai? Mano galva, visa, ką publikuoja "Tremtinys", yra reikalinga Lietuvai. Būtent Lietuvai, o ne "saujelei" buvusių rezistentų, kaip kai kas mano. Reikalinga Lietuvos atminčiai ir tautos ateičiai. "Tremtinys" turi savo tematiką, kuri visai nepanaši į kitų leidinių.

Tad duok Dieve, kad ir toliau "Tremtinys" gyvuotų ir aš galėčiau jį prenumeruoti".

Panašias mintis išsako šiaulietė J.Kemeklienė ("laikraštį nuoširdžiai gerbiu, skaitau kiekvieną eilutę"); tremtinė iš Panevėžio apskr. Kupstų k. ("Tremtinys" man pats geriausias laikraštis, skaitau nuo pradžios iki paskutinio puslapio"); "aš tik "Tremtinį" teskaitau - tai dar lietuviškas laikraštis",- rašo E.Blažiūnienė iš Jurbarko raj., griežtai atsiliepusi apie didžiąją dalį spaudos; "Nuoširdžiai dėkojame už skelbimus susitikimams, paieškoms" (G.Puišienė, Ukmergės raj.); Vladas Tupčiauskas (Biržai), palinkėjęs redakcijai "sveikatos, stiprybės ir Dievo palaimos".

Nemažai įdomių pasiūlymų. Visų suminėti neįmanoma, bet į visus redakcija, be abejo, atsižvelgs. Z.Glemžienė (Vabalninkas) siūlo "spausdinti daugiau medžiagos apie tremtinių pensijas"; A.Miselis (Kėdainiai), LLKS 1949 vasario 16d. Deklaraciją "įrėminęs ir pakabinęs garbingiausioje namų vietoje", pageidauja, kad ji su signatarų nuotraukomis būtų išspausdinta gerame popieriuje; į redakciją užėjęs kaunietis A.Žilėnas siūlo bendrauti su kitais demokratiniais laikraščiais, ypač su "Valstiečių laikraščiu". Ypač aktyviai skaitytojai vertina politinio gyvenimo medžiagą. "Politinio gyvenimo Lietuvoje ir pasaulyje komentarai ne tik informatyvūs, bet ir įdomiai pateikiami",- rašo Jūra ir Gediminas Želioniai iš Vilniaus. "Labiausiai patinka 3-asis "Tremtinio" puslapis" (P.Jasiukevičius, Kaunas). Kitaip vertina L.Ryliškytė (Kuršėnai), E.Skritulskas (Palanga). Bene kritiškiausiai apie "Tremtinį" atsiliepia Ivanauskas iš Kalvarijos, manantis, kad ne viena tema laikraščiui "yra tabu". Be abejo, su skaitytojo nuomone iš dalies reikia sutikti.

Verta dėmesio vilnietės Ados Vitkauskienės mintis: ji "Tremtinį" 2000-iesiems užprenumeravo "kaip kalėdinę dovaną" savo vyro poezijos vertėjui. Tokiu pavyzdžiu - įteikti "Tremtinio" prenumeratą kaip šventinę dovaną - galėtų pasekti daug mūsų skaitytojų.

Dabar žvilgtelėkime, kaip "Tremtinio" skaitytojai vertina valstybės bei visuomenės veikėjus. Jie šiek tiek netikėti. Štai iš teigiamai vertinamų asmenų ryškiai išsiskyrė dvi asmenybės, daugumoje atsakymų "okupavusios" dvi pirmąsias vietas. Tai - prof. Vytautas Landsbergis ir arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Iš 119 skaitytojų net 110 pirmąjį įrašė Seimo Pirmininką.

"Galėčiau daug išvardyti asmenų, kuriuos labai vertinu - dešimtis. Jūs apribojate trimis. Tai - prof.V.Landsbergis, akademikas Z.Zinkevičius, arkivyskupas S.Tamkevičius",- išsamiame atsakyme rašo vilnietė Ona Voverienė. Atsakymai dažnai palydimi komentarais: "Prof. V.Landsbergis, pasiaukojamai dirbęs Atgimimo metais, iki šiol tempia Lietuvą iš liūno, ramiai kentėdamas kairiųjų drabstymą purvais" (S.Mendelienė, Klaipėdos raj.); "meldžiuosi už Profesorių, kad tik jis nepristigtų jėgų" (B.Butkienė, Kaunas); "tokio pasiaukojimo, kokį demonstruoja prof. V.Landsbergis, nematome visą šimtmetį (vilnietis J.Kazlauskas). "Kodėl raudonieji taip nemėgsta Profesoriaus ir Arkivyskupo? Todėl kad jie žiūri ne į Maskvą, o į Lietuvos ateitį" (P.Klimavičius, Kaunas).

Kelis ar keliolika kartų paminėti daugelis žinomų asmenų - mons. A.Svarinskas, B.Brazdžionis, P.Jakučionis, A.Lukša, A.Kubilius, R.Juknevičienė, J.Kairys, J.Kronkaitis, A.Keina, I.Degutienė, J.Čeponis ir kt.

Ir asmenų, kuriais nepasitikima, sąraše ryškiai pirmauja tie patys asmenys. Dažniausiai - V.Andriukaitis, Č.Juršėnas, A.Brazauskas, A.Paulauskas. Ne vieną kartą paminėti R.Ozolas, J.Bernatonis, P.Gylys, A.Sakalas, K.Pranskienė. "Nepasitikiu tais, kurie ruskiui batus laižė ir uodegas vizgino, dabar Lietuvoje vilkais staugia",- vertina savo pasirinkimą Aleksandra iš Klaipėdos. Telšietė Taujanskienė priduria: "Nepasitikiu R.Ozolu, kuris daug mąsto, bet nieko gero nepadaro, ir Č.Juršėnu - jis šypsos kaip saulelė ir laukia, kada užtekės aušrelė". Įdomu, kad ir viename, ir kitame sąraše vos kelis kartus tepaminėtos populiariausių politikų (pagal skelbiamus reitingus, kuriais labai abejoja skaitytojai R.Petraitis, J.Vasiliauskas, S.Butkevičius ir kt.) - V.Adamkaus ir R.Pakso - pavardės.

Redakcija dėkoja visiems skaitytojams, atsiliepusiems į prašymą pareikšti savo nuomonę. Jūsų pasiūlymai, pageidavimai, vertinimai tikrai padės "Tremtiniui". Dar kartą - nuoširdus ačiū.

# V.Bogušis rengiasi mūšiui

Krikščionių demokratų partijos konferencijoje, išrinkus nauju partijos pirmininku akademiką Zigmą Zinkevičių, kilo didelis šurmulys vadinamojoje "modernistų" stovykloje, kurios aktyviausias veikėjas yra Seimo narys V.Bogušis. "Modernieji" labai norėjo matyti partijos pirmininku Seimo vicepirmininką F.Palubinską. To paties norėjo ir LDDP šulai. Konferencijos išvakarėse netgi specialų pareiškimą parengė LDDP pagrindinis šnekėtojas J.Bernatonis. Tiesa, F.Palubinskas atsiribojo nuo J.Bernatonio ir LDDP paramos, pareiškęs, jog pasirengęs bendradarbiauti su visomis partijomis, išskyrus LDDP ir jos satelitus. Tačiau kokias "visas partijas" turėjo galvoje F.Palubinskas, jis nepaaiškino. Negi jis mano, kad V.Andriukaičio socdemai, A.Paulausko socialliberalai, K.Prunskienės moterys ar K.Bobelio grupelė, pasivadinusi Krikščionių demokratų sąjunga, nėra satelitinės partijos? Kaip, deja, ir vadinamieji centristai, koja kojon žengiantys su Č.Juršėno raudonąja gvardija. Kita vertus, F.Palubinsko ir jo sūnaus simpatijos ir nepaprastai didžiulės ambicijos visiems gerai žinomos. Pretendentas į partijos vadus galėjo ir neįsižeisti, kai Seimo narys Petras Gražulis iš konferencijos tribūnos tiesiai pareiškė, kad F.Palubinskas, būdamas Seimo vicepirmininku, net baigiantis kadencijai, neišmoko elementariausių dalykų - pirmininkauti posėdžiams. Anot P.Gražulio, "tais retais atvejais, kai jis pirmininkauja posėdžiams, iš kairės ir dešinės pasisodina po mergaitę - Seimo sekretoriato darbuotojas, ir vis vien jam sekasi sunkiai". Naujasis partijos pirmininkas Z.Zinkevičius, nors jį "modernieji" įžeidinėja ir net grasina, pareiškė sieksiąs partijos vienybės ir tvirtai laikysis partijos įkūrėjų M.Krupavičiaus, A.Maceinos, S.Šalkauskio ideologinių nuostatų. V.Bogušis, F. ir A.Palubinskai, kiti vadinamieji jaunieji aiškiai nesilaiko šių nuostatų. Tai jų, o ne komunistų pastangomis, prezidentūrai aktyviai pritariant, iš švietimo ministro pareigų buvo pašalintas akademikas Z.Zinkevičius. Matyt, kairieji iki šiol jam negali atleisti už lietuviškų mokyklų kūrimą Vilniaus krašte ir bandymą pasiekti, kad mokyklos augintų tėvynės patriotus, šalinti iš švietimo sistemos komunistinę ideologiją ir besikerojantį kosmopolitizmą.

# Teks veržtis diržus

Vyriausybė patvirtino 2000m. valstybės biudžeto įstatymo projektą. Premjeras Andrius Kubilius pabrėžė, kad bus ieškoma įvairių būdų, kaip taupyti lėšas ir teks kurti specialiąją Vyriausybinę komisiją, kuri turės dirbti biudžeto išlaidų mažinimo linkme. Komisija turės racionaliai pasižiūrėti į valdžios įstaigų besidubliuojančias funkcijas. Anot A.Kubiliaus, reikia kiekvienos žinybos paklausti, ar nebūtų geriau, jeigu jos nustotų veikti.

Kitais metais į valstybės biudžetą planuojama gauti 6,051 mlrd. Lt pajamų, o išlaidos sudarys - 6,851 mlrd. Lt. Biudžeto deficitas sudarys 800 mln. litų, arba 1,8 proc. nuo bendrojo vidaus produkto. Vyriausybė nutarė mažinti juridinių asmenų pelno mokestį nuo dabar esančių 29 proc. iki 24 proc. Kitais metais bus didinamas akcizas tabako gaminiams. Nepritarta siūlymams nuo 2000m. vasaros panaikinti kompensacijas už šildymą.

# Keistas junginys

Kai kurie veikėjai, vadinantys save liberalais, jau iš anksto pavadino rytoj įvyksiantį Liberalų sąjungos suvažiavimą "istoriniu". Mat jame prie liberalų ketina prisijungti buvęs premjeras R.Paksas ir grupelė "iškiliųjų" bendražygių: buvusi Vyriausybės kanclerė D.Kutraitė, R.Pakso įvaizdžio kūrėja R.Vanagaitė, buvę ministrai E.Maldeikis ir J.Liongina ir, žinoma, buvęs R.Pakso spaudos atstovas J.Čekuolis. Pats liberalų vadas Klaipėdos meras E.Gentvilas netgi "kilniaširdiškai" pareiškė atsisakysiąs partijos pirmininko posto ir mielai jį perleisiąs R.Paksui. E.Gentvilas sakė norįs būti uostamiesčio meru dar vienai kadencijai, ir jeigu tai pavyktų, tai nekeltų savo kandidatūros į Seimą.

R.Paksas su savo ištikimųjų gerbėjų būreliu išvystė tiesiog audringą veiklą, organizuodamas susitikimus su vietiniais liberalais Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Ukmergėje, Mažeikiuose, Plungėje, Marijampolėje, Širvintose, netgi Naujojoje Akmenėje apsilankė. Ir iš kur tiek "liberalų" Lietuvoje atsirado? Juk pats vadas E.Gentvilas sakė, kad jo partijoje yra tik apie tūkstantį narių.

R.Paksas pasigyrė, kad jo komanda jau parengė Savivaldybių rinkimų programą ir pažadėjo iki rinkimų dar nekeisti Liberalų sąjungos pavadinimo.

# KGB "bildukų" užtarėjas

Seimo narys, buvęs vidaus reikalų ministras Vidmantas Žiemelis kreipėsi į Prezidentą V.Adamkų, ragindamas jį nepasirašyti Seimo priimto Asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS slaptosiomis tarnybomis, registracijos prisipažinimo įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo. Anot V.Žiemelio, Lietuvoje su KGB vienaip ar kitaip bendradarbiavo tūkstančiai žmonių. O šis Seimo priimtas įstatymas "sudrums ir taip neramias jų naktis". V.Žiemelis teigė, jog įstatymas pažeidžia Lietuvos Konstituciją. Keistas susirūpinimas KGB šnipų ir bildukų miegu! O gal V.Žiemelis, kartu su žmona įkūrę Tėvynės liaudies partiją, nori pasigerinti kai kam. Dėl ramaus kagiebistų miego - tai V.Žiemelis turėtų žinoti, kad šimtai tūkstančių Lietuvos žmonių dėl tų Dzeržinskio anūkų siautėjimo ištisus dešimtmečius neramiai miegojo. Neoficialiais pranešimais, ir be V.Žiemelio prašymo, prezidentūroje sklando nuomonė nepasirašyti antikagiebistinio įstatymo.

# Pensinis amžius didės

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Irena Degutienė pranešė, kad Vyriausybė nutarė Seimui teikti svarstyti pasiūlymą didinti senatvės pensijos amžių nuo 2000m. vienodai - po šešis mėnesius vyrams ir moterims kasmet, kol senatvės pensijos amžius vyrams 2003m. bus 62,6 metų, o moterims - 2006m. - 60 metų. Jeigu Seimas pritars šiam pasiūlymui, tai Sodra jau 2000m. sutaupys 22 mln. litų.

# Ruošiasi linčiavimui

Gruodžio 5d. posėdžiaus V.Andriukaičio vadovaujama Socialdemokratų partijos taryba, kuri tikriausiai patvirtins partijos etikos komisijos sprendimą, kad frakcijos "Socialdemokratija 2000" lyderis Rimantas Dagys sustabdytų savo narystę partijoje. Mat draugas Vytenis nepaliauja piktintis, kad R.Dagys sutiko būti Seimo pirmininko pavaduotoju. R.Dagio frakcija "Socialdemokratija 2000" vienija apie pusantro tūkstančio narių, kurie nepritaria kairuoliškai V.Andriukaičio, J.Olekos marksistinei linijai. Pasak šios frakcijos narių Arvydo Akstinavičiaus, gali būti, kad gruodžio 18d. įvyks naujosios R.Dagio vadovaujamos partijos steigiamoji konferencija. A.Akstinavičius sakė, kad V.Andriukaitis akivaizdžiai nutolo nuo tradicinių socialdemokratijos vertybių. Keista, kad "dutūkstantininkai" tai pastebėjo tik dabar. Juk draugo Vytenio kairuoliškumas tiesiog veržiasi per kraštus ir toli pralenkė netgi Č.Juršėno "darbiečius", o socialdemokratų kalbos vis labiau panašėja į M.Stakvilevičiaus neobolševikų svaičiojimus.

# Prisišaukė...

Vilniaus Naujamiesčio Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) skyrius metams sustabdė Seimo narės N.Oželytės narystę partijoje. Pastarojo meto šios ekscentriškos Seimo narės vieši pasisakymai sukėlė ne tik konservatorių, bet ir didelės visuomenės dalies nepasitenkinimą. Ypač provokuojantis buvo jos pareiškimas per vieną komercinę televiziją, kad mokyklose nebūtų dėstoma tikyba. Esą tai pažeidžia žmogaus teises.

Žinoma, N.Oželytė tapo mėgstamiausia sensacijų ištroškusių televizijos laidų dalyvė. Ir trečiadienio laidoje Seimo narė samprotavo keistai: atseit dabar reikia ne šūkių, o "valgyti" (tarytum prezidentūra, Seimas ir Vyriausybė "šūkauja", o ne stengiasi, kad piliečiai turėtų ką "valgyti"). N.Oželytė taip pat pareiškė neketinanti pereiti į kitą partiją.

# Vėl šnipų skandalas

Pentagono atstovas pranešė, kad JAV karinio jūrų laivyno šifruotojas D.Kingas, dirbęs su ypač slaptais dokumentais, apkaltintas perdavęs paslaptis Rusijai, pasibaigus šaltajam karui. JAV karinio jūrų laivyno vadas Gregas Smitas sakė, kad D.Kingas prisipažino siuntęs ypač slaptą informaciją Rusijai. D.Kingas laivyne tarnavo 18 metų, o šnipinėjimo laikotarpiu (nuo 1994m. dirbo laivyno žvalgybos šifravimo dalinyje Merilendo valstijoje.

Tuo tarpu Rusijos kontržvalgybos pareigūnas pranešė, kad su įkalčiais buvo sulaikyta JAV ambasados Maskvoje darbuotoja Šeri Libernait. Esą ji mėginusi per Rusijos pilietį gauti karinio ir strateginio pobūdžio dokumentų. Pažymėtina, kad JAV diplomatė buvo sulaikyta, praėjus dienai po to, kai JAV pareigūnai pranešė apie D.Kingo apkaltinimą šnipinėjus Rusijai. Rusijos užsienio reikalų ministerija pareikalavo, kad antroji JAV ambasados sekretorė Š.Libernait paliktų Rusiją.


## "Tremtinį" - 2000-iesiems!

Vis dar dažnai pasitaiko, kad skaitytojai pamiršta pratęsti prenumeratą. Primename: paštas prenumeratą **priima tik iki 15d.**

Pašto skyriai jau priima prenumeratą 2000-iesiems metams. Užsiprenumeruokite "Tremtinį" ilgesniam laikui!

**"Tremtinys"** išeina 4 kartus per mėnesį; prenumeratos kaina su pašto paslaugomis: 1 mėn. - 4 Lt, 3 mėn. - 12 Lt, 6 mėn. - 24 Lt. **Indeksas - 0117**.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis metams - 50 JAV dolerių.

***Nelikite be savo laikraščio!***

Ričardas ŠALČIUS

Briuselis

# Kryžkelėje

Spalio 18d. Europos Sąjungos užsienio politikai pradėjo vadovauti buvęs NATO generalinis sekretorius Chavjeras Solana. Ta proga Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministras Robinas Kukas pasidžiaugė, kad Europos Sąjungos diplomatija nuo šiol tik sustiprės. Apžvalgininkų teigimu, Ch.Solana ryžtingai nusiteikęs nestabdyti ES plėtros. Maža to, ji ketina į savo glėbį priimti kai kurias valstybes ne tik dėl ekonominių, bet ir dėl politinių sumetimų. Tačiau Ch.Solanai teks susidurti su vis garsiau besireiškiančiomis nuomonėmis, kad Europos Sąjunga turėtų daugiau atsiriboti nuo JAV, ypač karinėje srityje. Tokios nuotaikos ypač juntamos Paryžiuje. Tačiau Kosovo krizė aiškiai parodė, kad, be JAV, ES bent jau kol kas karinėje srityje mažai ką gali. Dominuojanti NATO narė JAV Kosovo krizės atveju dar kartą įrodė, jog Europos Sąjunga turi pati daugiau rūpintis senojo žemyno saugumu.

Akivaizdu, kad Ch.Solana puikiai susidoroja su pagrindine savo užduotimi 1995m., kai nusprendė perimti Bosnijos kontrolę iš nesėkmingos Jungtinių Tautų misijos ir karo nuniokotoje šalyje dislokuoti 60 tūkstančių NATO karių. Ch.Solana vadovavo NATO, kai buvo pradėta "Partnerystės taikos labui" programa, apėmusi 28 Europos valstybes. Prie jo nuopelnų galima priskirti Ch.Solanos pastangas priimti į NATO Čekiją, Lenkiją ir Vengriją. Tačiau svarbiausias Ch.Solanos laimėjimas buvo NATO solidarumo išlaikymas konflikto su Jugoslavija metu.

*Europos Sąjungos užsienio politikos vadovas, buvęs NATO generalinis sekretorius Ch.Solana*

Dabar pirmojo Europos Sąjungos atstovo užsienio ir saugumo politikos reikalais laukia labai sudėtingos užduotys: kaip elgtis su Rusija ir Kaukazu, kaip numalšinti vidaus ginčus dėl ES plėtros į Rytus. Anot paties Ch.Solanos, pagrindinis tikslas - pasiekti, kad Europos Sąjungos politikoje įsigalėtų vadinamasis vieno telefono skambučio principas. To laukia ir Vašingtonas. Pasak M.Olbrait, visi JAV valstybės sekretoriai nuo ES susikūrimo laikų skundžiasi, kad negali sulaukti vieno konkretaus ES užsienio politikos paaiškinimo iš tarpusavyje besiginčijančios Europos Sąjungos.

Ch.Solanai bus nelengva pasiekti, kad ES kalbėtų vienu balsu. Svarbu ir tai, kaip Ch.Solana sutars su ES komisaru, atsakingu už tarptautinius santykius, Chrisu Patenu. O kur dar ambicingasis Europos Komisijos pirmininkas italas Romanas Prodis. Jų tarpusavio santykiai yra gyvybiškai svarbūs, nes šiuo laikotarpiu ES stengiasi priimti naujus narius. Naujasis ES užsienio reikalų komisaras Ch.Patenas pareiškė, kad jokių nesutarimų su Ch.Solana nebus, ir jie abu sudarys sunkiai įveikiamą komandą. Kaip rodo apklausų duomenys, iš esmės Vakarų Europos žmonės į Rytų Europos valstybes, besiveržiančias į ES, žiūri gana nepalankiai. Baiminamasi, kad naujoms narėms tektų nemaža bendro ES biudžeto dalis. Labai dažnai ES šalių politikų ir gyventojų nuomonė kardinaliai skiriasi. Prancūzijos politikai remia ES plėtrą, tačiau, kaip rodo apklausos, patys prancūzai nepritaria nė vienos šalies priėmimui. Belgai pritartų tik Maltos priėmimui, o vokiečiai ir austrai palaiko tik Vengriją. Todėl kyla klausimas: ar ES valstybių politikai ilgai galės atlaikyti rinkėjų spaudimą?

Europos Komisijos komisarai jau perspėjo, kad kiekviena kandidatė į ES vertinama atskirai, atsižvelgiant į tos šalies rezultatus. Komisarai aiškiai perspėjo kandidatus per daug nesitikėti, o derybų pradžia dar nereikš netolimos narystės ES. Tad Ch.Solanai reikės pasirinkti politiką, priimtiną visoms 15 ES valstybių. Tai pasiekti bus nelengva, nes daugelis jų nesutaria ne tik dėl politinių, bet ir dėl komercinių interesų.

Ričardas ŠALČIUS

Maskva

# Žento milijonai

Pasaulio žiniasklaidoje atskleidžiami vis nauji skandalai dėl Rusijos valdžios aukštųjų pareigūnų korupcijos ir pinigų plovimo užsienio bankuose. Vienas žinomas anglų ekonomistas pavadino Rusiją "didžiausia pasaulyje pinigų plovykla". Atskleidžiamos aferos aiškiai rodo, kad prie pinigų plovimo nagus prikišo ir pagrindinė Kremliaus "šeima". Paaiškėjo, kad prezidento B.Jelcino dukters Tatjanos vyro Leonido Djačenkos banko sąskaitoje Kaimanų salose yra 2 mln. JAV dolerių. Teigiama, jog tai tik dalis L.Djačenkos pinigų. B.Jelcino žentas įdomi asmenybė. Jam 40 metų; su prezidento B.Jelcino dukteria L.Djačenka susipažino 1988m., kur abu su Tatjana dirbo inžinieriais viename uždarame Maskvos institute. Tatjana Djačenka tuomet dar nebuvo išsiskyrusi su pirmuoju savo vyru. Vedęs B.Jelcino dukrą, Leonidas įsisūnijo žmonos sūnų iš pirmosios santuokos ir tuo pelnė didelį uošvio pasitikėjimą. Tapęs tokios žymios šeimos nariu, L.Djačenka labai aktyviai pasinėrė į verslą ir greitai susipažino su žmonėmis, prekiaujančiais nafta. Žinoma, pačiam prezidentui artimas žmogus į tą kompaniją buvo priimtas išskėstomis rankomis. Pasak spaudos, L.Djačenkos finansinės operacijos driekiasi į Omską, Maskvą netgi į Niujorką, kur prestižiniame Manhatano rajone jis turėjo prabangų butą. Kalbama, kad, prasidėjus pinigų plovimo skandalui, jis tą butą pelningai pardavė. Artimiausias L.Djačenkos bičiulis yra Viktoras Krolenka, kuris Niujorke įkūrė dvi nafta prekiaujančias kompanijas. V.Krolenka iš pradžių sukosi versle organizuodamas Vakarų roko žvaigždžių koncertus Rusijoje. Prieš keletą metų jis Maskvoje atidarė labai populiarų naktinį klubą "Sozvezdije". Matyt, čia V.Krolenka ir susipažino su prezidento žentu. Nuo tos dienos V.Krolenka kartu su L.Djačenka ir pradėjo stambų naftos biznį.

Labai įtartinomis aplinkybėmis buvo privatizuota Omsko naftos perdirbimo gamykla. Likus savaitei iki aukciono, buvo nužudytas pagrindinis konkurentas, šios gamyklos generalinis direktorius Aleksandras Stroganovos. Aukcioną laimėjo "SIGnett" kompanija. Manoma, kad šią kompaniją ir gamyklą, tiekiančią naftos produktus į Ukrainą ir Rytų Europą, kontroliuoja žinomi finansų magnatai, Kremliui artimi žmonės Romanas Abramovičius ir Borisas Berezovskis. Prie Omsko gamyklos "privatizavimo" akivaizdžiai prikišo rankas prezidento žentas L.Djačenka. Faktiškai L.Djačenka dirba V.Krolenkos vadovaujamose firmose "Runikom" ir "Belka". Anot V.Krolenkos, jo bičiulis už darbą gauna "gerą atlyginimą". Tačiau niekas nežino, koks tai darbas. Nedaug žinoma ir apie minėtų V.Krolenkos firmų veiklą. Teigiama, kad kiekvieną mėnesį jos eksportuoja iš Omsko apie 10000 tonų dyzelinio kuro į Kroatiją ir Vengriją ir gauna didžiulį pelną.

Visi žino, jog dauguma Rusijos naftos milžinų plauna pinigus per ofšorines firmas, bet nieko nedaro. 1997m., kai Rusijos naftos eksportas buvo didžiausias ir sudarė 97 mln. tonų, beveik pusė eksporto (popieriuose), teko... Bahamų saloms, Gibraltarui ir Lichtenšteinui. Prie tokio keisto "eksporto", Rusijos spaudos teigimu, daug prisideda prezidento žentas.

Maskvos žurnalistai sužinojo, kad L.Djačenka kiekvieną mėnesį atskrenda į Omsko naftos perdirbimo gamyklą ir praleidžia ten vieną dvi dienas. Ką jis ten veikia, niekas nežino. Žentas stengiasi laikytis šešėlyje, kaip ir "šeimos" draugas magnatas R.Abramovičius, kurio net landiems "paparaciams" nepavyksta nufotografuoti. Kita vertus, žurnalistai bijo rizikuoti, ir apie Omsko naftos perdirbimo gamyklos veiklą beveik nieko nežinoma. Mat Omsko gubernatorius L.Poležajevas uždraudė lankytis "strateginiame objekte". Vienas Omsko žurnalistas, paklaustas, kodėl išaiškėjus tamsiems prezidento žento draugo V.Krolenkos firmos "Belka" darbams, vietos spauda nieko nerašo, atsakė: "Kuo mažiau žinosi apie tą firmą, tuo ilgiau gyvensi".

Vytautas OPULSKIS

Paryžius

# Ir premjeras šnipas?

Visoje Vakarų Europoje tebediskutuojama apie Anglijos Kembridžo universiteto profesoriaus Kristoferio Endriu knygą, atskleidusią KGB šnipų veiklą. K.Endriu kelerius metus dirbo kartu su pabėgusiais į Vakarus KGB pulkininku Mitrochinu, atgabenusiu slapčiausius KGB dokumentus, ir su kitu ne mažiau garsiu KGB pulkininku O.Gordijevskiu.

Atsiskleidžia vis naujos KGB čiuptuvų, apraizgiusių visą Europą, detalės. Pasirodo, kad didelė grupė - daugiau kaip 101 žinomiausių Prancūzijos žurnalistų - bendradarbiavo su Lubianka. Tarp jų žinomi politikos apžvalgininkai iš valstybinės Frans Pres agentūros, įtakingo laikraščio "Mond", populiariausio Prancūzijos savaitraščio "Ekspres" dirbo Maskvai kaip "įtakos agentai". Jiems buvo atviri keliai į prezidentūrą, ministrų kabinetą, verslininkų ir pramoninkų sferas. Žinomas žurnalistas Andre Ulmanas, už Maskvos pinigus leidęs populiarų žurnalą, organizavo straipsnius, palankius Maskvai, ir kartu su garsiu prancūzų rašytoju komunistu Lui Aragonu KGB nurodymu parengė šmeižikiškų straipsnių seriją prieš pokario metais pabėgusį KGB veikėją Viktorą Kravčenką, išleidusį Vakaruose knygą "Aš pasirinkau laisvę". A.Ulmanas teismo procese įrodinėjo, kad jokių koncentracijos stovyklų Sovietų sąjungoje nėra ir nebuvo, o pats V.Kravčenka tik prasigėręs degeneratas. Taigi dar gerokai anksčiau už pulkininką Mitrochiną, atskleidusį KGB šnipų tinklą Vakarų valstybėse, turėjo būti aišku, kam darbuojasi žinomiausi Prancūzijos žurnalistai.

Kad Prancūzijos kompartijos vadovybė dirbo Maskvai, niekada nebuvo paslaptis. Tačiau, kaip rodo Mitrochino atvežti dokumentai, komunistų vadeiva ne tik šnipinėjo, bet ir labai dažnai mulkino Lubianką, pranešinėdami tai, ką ten norėjo išgirsti. Tačiau tai dar ne viskas. Pasirodo, kad dabartinis Prancūzijos premjeras socialistas Lionelis Žospenas nuo pat jaunystės priklausė ultrakairiajai trockistinei organizacijai. Buvę L.Žospeno bičiuliai dabar teigia, kad ta ultrakairioji organizacija įpareigoja L.Žospeną stoti į socialistų partiją, išsikovoti ten vadovaujantį postą. Septyniasdešimtųjų metų pradžioje L.Žospenas buvo ultrakairiųjų agentas socialistų partijoje. Šiuolaikinėje Prancūzijoje trockizmas nelaikomas didele nuodėme, nors į juos ir žiūrima kaip į kairesnius net už komunistus. Todėl Prancūzijos laikraščiuose stebimasi, kodėl L.Žospenas taip atkakliai neigia savo ilgametį buvimą kairiojoje organizacijoje.

Šiaip ar taip, pulkininko Mitrochino dokumentai neduoda ramiai užmigti daugeliui žinomų Vakarų politikų.

# Provokaciniai išpuoliai

Lapkričio 12d. laikraščio "Lietuvos aidas" išspausdintame straipsnyje "E.Simanaitis: akistata su praeitimi" E.Grižibauskienė, nesilaikydama dorovės principų, žurnalistinės etikos normų, paantraštėje skelbia nuosprendį: KAM viceministras kaltinamas išdavęs saugumui"... Ar jaučia "Lietuvos aidas" ir jo žurnalistė E.Grižibauskienė atsakomybę už savo žodį?

J.Užurka - aukšto rango okupacinės sovietinės armijos karininkas - tartum "kagiebistinis prokuroras" žargonine kalba ir stiliumi kurpia E.Simanaičio "biografiją" - pažeria seriją tariamų kaltinimų: "yra susitepęs", "išdavęs", be įkalčių teisia, klupdo, nes jis "nustatė" kaltę, vartydamas bylą.

Kaltas, kodėl budeliai, kankindami geležiniais strypais (ne diržu!), neužkapojo brolio Edmundo, kodėl per greit grįžo iš rūdynų, dvasia nepalūžęs ir pasiryžęs siekti Lietuvos laisvės ir Nepriklausomybės, kad nepamiršo skaudžios praeities ir nevadina rezistentų "banditais". Nusikaltimas, kad grįžęs iš katorgos, neturėjo teisės gyventi gimtinėje ir didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Begalinis noras siekti aukštojo mokslo, esant visokiausiems draudimams, sąžiningas darbas, neuždirbant jokių santaupų ir kitokių turtų - tai labai įtartinas "kopimas karjeros laiptais". Baisi nuodėmė - pavardės sulietuvinimas, kada leidžia LR įstatymai (aišku - ne sovietiniai!) neįmenama J.Užurkai mįslė - kodėl ne Bronius, o Edmundas, Simanaičių Adas ir t.t. Antrosios sovietų okupacijos pradžioje, kaip daugelis Marijampolės miesto ir kaimų jaunimo, įsitraukia į rezistencinę veiklą. Priešas aršiai siautėja. Po keleto žmonių arešto 1946 metų liepos 23-iosios naktį enkagiebistai, surengę tėviškėje 3 parų pasalą, išknisę visas namų kertes, spintas, knygų lentynas, trečiosios paros vidurnaktį šlykščiausiai keikdamiesi išvaro etapu iš namų brolį Adą (Bronium niekas niekada jo nevadino) į ilgai besitęsiančią nežinią. Norisi J.Užurkos paklausti: "Kas išdavė brolį Edmundą?" Apie tai nekalba. Čekistų užverbuotas agentas vienu metu išdavė mano brolį ir kitus bendražygius, kuriuos tuoj po arešto naktį atviru sunkvežimiu nugabeno į Lukiškių KGB rūsius kankinimui. Veltui ieškota. Po teismo be žinios E.Simanaitis, kaip Tarybų sąjungos "išdavikas", išvežtas į lagerius, rūdynus dirbti socialistinei tėvynei... Prieš tai iš darbo čekistai slapta pagrobia tėvą be kaltės, be teismo. Negreit sužinome, kad jie gyvi.

Brolis nenuėjo išdaviko keliu, kaip straipsnyje minimas Budrys, kuris po arešto, apsuptas čekistų palydos, buvo vežiojamas po mokyklas, mokytojų seminariją ir kitas įstaigas, kad šmeižtų partizanus ir demaskuotų jų veiklą. Tai tikras faktas, kurio liudytoja ir aš esu. Kodėl neviešinate ir nesmerkiate tikruosius išdavikus: patį aršiausią - Erelį, stribus, agentus? Ar nevalia jų išduoti?

Daug kovotojų žuvo. Brolio kitokia dalia: liko gyvas, grįžo iš katorgos nesugniuždytas, neužverbuotas. Tačiau įvairūs kaltinimai, išpuoliai, provokacijos, net verbavimai lydėjo per visą sovietmetį. 1973m. poezijos knygelėje "Uosinis kryžius" Edmundas rašo: "Aš daug kuo kaltas. Nežinau ir pats, ko man negalima prikišti būtų..." Krylovo pasakėčioje vilkas ėriuką taip kaltina: "...Kaltas vien dėl to, kad mane ėsti spiria". Kas "spiria ėsti" mano brolį E.Simanaitį Nepriklausomoj Lietuvoj? Kieno užsakymus vykdo buvę sovietinės armijos karininkai, nors neturi nei juridinės, nei moralinės teisės taip piktai juodinti dorą žmogų. Tarnaudami okupacinėje sovietinėje armijoje, paklusniai vykdė armijos vadovybės įsakymus ir užduotis. Papulkininkis J.Užurka vadovavo baudžiamosioms akcijoms Afganistane, A.Martinionis, kaip rašo spauda, "politrukas, čekistų aktyvus pagalbininkas". Ar užimti okupantų kariuomenėje aukštus postus ne išdavystė? Ar neslegia sąžinės nuodėmės, nusikaltimai, žmonių žūtys? Ar gali objektyviai ir išsamiai parašyti Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės istoriją. Ne visi sovietinės armijos karininkai išsivadavo iš sovietinio mentaliteto, ne visi, kaip matyti, lojalūs laisvai Lietuvai. Vargu ar gali jie būti Lietuvos atsargos karininkų sąjungos nariais, net pirmininku, kaip J.Užurka. Man regis, į šiuos klausimus yra kam atsakyti.

Garsioji prancūzų sovietologė Fransuaza Thom sakė, kad Sovietų sąjunga žlugo, bet komunizmo idėjos gyvos ir gajos. Sovietmečio saugumo struktūroms būdingas provokacijų, šmeižto metodas, kuris ypač būdingas šiuo persitvarkymo į naują politinę ekonominę sistemą laikotarpiu.

Todėl ir rezgamos tokios bjaurios, melu grįstos provokacijos prieš mano brolį E.Simanaitį, kuris yra teisingas, nepaperkamas, nepalaužiamas, vienas iš nesunaikintų rezistentų, einančių atsakingas pareigas. Jis sumaniai padeda kurti naują, vakarietiško tipo Lietuvos kariuomenę, kurioje jaunuoliai auklėjami sąmoningais Lietuvos Respublikos piliečiais. Atkakliai rūpinosi, kad prie KAM būtų pastatytas Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio vadui gen. J.Žemaičiui paminklas, nors buvo labai priešintasi. Toks pareigūnas sovietiniams karininkams nepageidautinas, neparankus.

Sovietmečiu sunaikinta per vieną milijoną nekaltų Lietuvos gyventojų. Užtektinai mes priklūpojom ir prisiverkėm. Neklupdykit kitaip mąstančių nei jūs. Dabar jūsų eilė atsakyti už lietuvių tautos genocidą.

Aš gerbiu brolį Edmundą ir didžiuojuosi Juo.

**Romualda ČIAPIENĖ**
Vilnius

# Lietuviška politologija pagal Z.Froidą

Atgavus Nepriklausomybę, kai kurių Lietuvos žmonių elgesys stulbino politologus. Tik psichologų niekas nestebina. Pavyzdžiui, Z.Froido (Freudo) pasekėjai kone visus keisčiausius žmonių elgesio postūmius paaiškina vienu visagaliu - dauginimosi instinktu. O tai ir meilė, ir noras pasipuikuoti, noras būti viršesniam už kitus, ir noras būti mylimam, įvertinamam. Ir pagaliau noras atkeršyti po nevykusių piršlybų.

Yra tokių žmonių, kurie pradeda keršyti nepasipiršę, nes nesijaučia jaunikio ar nuotakos verti. Kai kurie vergiškos prigimties arba prigesusios sąžinės žmogeliai, nors kaip ir visi kiti, siekia laisvės, tiesos, teisingumo, bet, nesijausdami šių dalykų verti, užsimoja keršyti laisvei ir teisingumui, tarsi nepasiekiamam piršlybų objektui. Tokias moralės kategorijas kaip laisvė, nepriklausomybė, tiesa ir t.t. nevykėlio sąmonė sutapatina su konkrečiais asmenimis, nusipelniusiais kovoje už laisvę, teisingumą arba pasižyminčiais moraliniu nepriekaištingumu, ir tarsi įtūžę vairuotojai, svaidantys purvais kelių policininko atvaizdą, kai kurie Lietuvos piliečiai daug energijos paskiria bandymams "nuplėšti nekaltybę" tiems žmonėms, kurie nei apsivogę, nei kyšių prisiglemžę, nei kam nors parsidavę. Todėl visai nenuostabu, kai būrys tikrų ar tariamų "benamių" ar "ubagų" tarsi šventųjų litanijoje be perstojo kartoja pavardes ar pavardę to žmogaus, kuris visų mažiausiai kaltas dėl tikrų ar tariamų jų nelaimių ir bėdų.

Nenuostabu, kad tiek nepriklausomi žurnalistai, tiek p.Č.Juršėnas ir net memuarų autorė p.M.Ferensienė, vos pravėrę burną, negali nepaminėti vieno asmens, tarsi senovinės Meksikos dievybės įsikūnijimo, atsakančio ir už lietų, ir už sausrą, už derlių ir nederlių, ir kuriam už visas tas atsakomybes gyvam lupdavo odą. Kaip jo neminėsi - juk tas žmogus, matyt, ant kitokio kurpalio siūtas, drauge su kitais nevogė ir drauge su kitais nelaižė atėjūnams pasturgalio.

Gal šitokiu nenutylančiu "skandavimu" išreiškiamas slaptas nesąmoningas susižavėjimas? Juk apie ką daugiausia galvojama, tas dažniausiai ir minimas.

Garsusis Dantė visą gyvenimą skyrė mylimosios Beatričės aukštinimui. O štai tūlas Lietuvos liaudies menininkas liejo prakaitą, kad išdrožtų buvusios Europos reikalų ministrės brolio skulptūrą ir, siūlydamas ją Grūto "galerijai", šitaip paniekintų, pažemintų. Nežinia, ką labiausiai: brolį ministrą, seserį ministrę ar geidžiamą, bet besipuikuojančią Europą?

Man atrodo, kad meilė ir neapykanta gerokai pančiojo sukiojamas laikrodžių rodykles. Kai kurių Europos laiko oponentų pasisakymai buvo tokie aistringi, kad aiškiai matėsi, jog šiems žmonėms rūpi ne ekonomika, bet jų kūnuose ir sielose kunkuliuojanti meilė Azijai. Tačiau, net ir pasitelkus Z.Froido mokslus, sunkoka atsakyti, ko pas mus daugiau: neapykantos patiems sau, meilės Azijai ar Europai? Juk tiek meilė, tiek neapykanta išreiškiamos labai prieštaringais būdais. Verta prisiminti N.Makiavelio posakį: "Žmonės įžeidinėja tuos, kuriuos myli, bet ne tuos, kurių bijo".

**Aleksandras JAKUBONIS**
Marijampolė

# TV žinių laidos turėtų būti kokybiškesnės

Lietuvoje ir pasaulyje kasdien būna daugybė svarbių ir įdomių įvykių. TV "Panoramos" 30 min. laidoje net apie svarbiausius įvykius pranešti neįmanoma. Vis dėlto krinta į akis, kad TV vengia informuoti apie patriotinius įvykius. Paprastai TV nutyli partizanų žūčių paminėjimus, nors dažnai tai būna dideli renginiai, dalyvauja aukšti valstybės pareigūnai.

Šių metų birželio mėnesį visiškai buvo nutylėtas labai įspūdingas renginys, vykęs Sedoje, kur dalyvavo nemažai išeivijos atstovų, aukšti pareigūnai, minint Birželio sukilimo jubiliejų. 1999 11 16 Vilniuje iškilmingai paminėta V. Kudirkos mirties 100 metų sukaktis. Šiame labai dvasingame renginyje Santariškių klinikose buvo pašventintas paminklas, susirinkime kalbėjo daug iškilių asmenybių. Deja, valstybinė TV apie šį renginį nutylėjo (tik komercinė LNK informavo). Užtat žinių pranešėjai labai dažnai įklimpsta į nelabai svarbių įvykių atpasakojimus. Suprantama, tinkamai proporcingai įvykių svarbai apie juos informuoti reikia didelio profesionalumo.

Labai retai kada pranešama, kas vyksta greta mūsų esančiose valstybėse. Užtat visada gana plačiai informuojama apie stichines nelaimes, oro ir net autokatastrofas, vykstančias pasaulyje, ir sudaromas įspūdis, kad pasaulyje tik tai ir vyksta (sovietmečiu irgi mėgdavo tai, ypač apie streikus svetimam sovietams pasaulyje). Tačiau ypač skandalingai žiniose daug laiko skiriama informacijai, kaip žaidė kokia nors Amerikos ar Ispanijos komanda. Tada ir pagalvoji: kas mums svarbiau, ar sužinoti apie V. Kudirkos paminėjimą, ar, kaip sužaidė kokia Čikagos komanda. Dabar, kai suprastėjo TV laidos, smulkiems sportiniams įvykiams informuoti reikėtų skirti atskirą laiką, o apie sportą, kaip ir kitas žinias, pranešti tik galinčias dominti masinį žiūrovą.

**Edvardas SKRITULSKAS**
Palanga

# LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistento vardui gauti sąrašą

*Tęsinys. Pradžia Nr. 42*

**Juozapas Vytautas Liatukas**, ryšininkas, Tauragės apskr. Laukuvos valsč. Kęstučio apyg. Butageidžio rinkt. 1946-1948m.

**Alfonsas Liužinas** (po mirties), partizanas, Kėdainių apskr. Šėtos valsč. Vinco Gėgžnos būrys 1944 09 - 1944 12

**Bronė Lukoševičienė- Stankutė**, ryšininkė, Lazdijų apskr. Leipalingio valsč. Žaibo būrys 1944-1949m.

**Zofija Maksimavičienė- Jocaitytė**, ryšininkė, Raseinių apskr. Kęstučio apyg. Panteros būrys 1946-1952m.

**Petras Maksvytis**, partizanas, Šakių apskr. Lukšių valsč. Tauro apyg 1945-1946m.

**Vytautas Antanas Makutėnas**, karys, Marijampolė, Vietinė rinkt. 1944 02 16 - 1944 05 15

**Petras Mališka** (po mirties), rėmėjas, Lazdijų apskr. Kapčiamiesčio valsč. Armalavičiaus būrys 1943-1944m.

**Algirdas Jonas Maškoliūnas** (po mirties), partizanas, Panevėžio apskr. Žalgirio būrys 1945-1947m.

**Steponas Matas** (po mirties), partizanas, Šiaulių apskr. Kruopių valsč. Vinkšnos būrys 1945 03 - 1945 10

**Julius Matulevičius** (po mirties), partizanas, Lazdijų apskr. Sangrūdos valsč. Ožio būrys 1945 05 - 1945 08

**Ona Matusevičienė- Mačiulskaitė**, rėmėja, Vilkaviškio apskr. Gražiškių valsč. Šatrijos būrys 1946-1948m.

**Julė Mažeikienė- Venciūtė**, rėmėja, Šakių apskr. Jankų valsč. 1944-1946m.

**Aleksandra Mažylienė- Burneikienė**, ryšininkė, Kupiškio apskr. Šimonių valsč. Lakštučio būrys 1945-1947m.

**Olga Meidūnienė- Vinčiūnaitė**, rėmėja, Švenčionių apskr. Saldutiškio valsč. Liepos būrys 1944-1945m.

**Julius Meškauskas**, partizanas, Anykščių apskr. Anykščių valsč. Kazio Tylos štabas 1944-1946m.

**Janina Meškėnienė- Savičiūtė**, ryšininkė, Panevėžio apskr. Subačiaus valsč. Napoleono būrys 1944-1946m.

**Ona Mielkuvienė- Borutaitė**, ryšininkė, Marijampolės apskr. Kalvarijos valsč. Tauro apyg. Vytauto rinkt. 1946-1949m.

**Bronislovas Mikelaitis** (po mirties), partizanas, Jurbarko apskr. Jurbarko valsč. Kęstučio apyg. Girdžių būrys 1945-1946m.

**Aleksandra Miknevičienė - Kišonaitė**, ryšininkė, Kėdainių apskr. Pernaravos valsč. 1944-1949m.

**Antanas Miknevičius** (po mirties), partizanas, Lazdijų apskr. Lazdijų valsč. Antano Miknevičiaus būrys 1944-1945m.

**Vladislava Miškinienė- Keršytė**, ryšininkė, Alytaus apskr. Daugų valsč. Dainavos apyg. Merkio rinkt. 1944-1948m.

**Jonas Mockus**, partizanas, Raseinių apskr. Šiluvos valsč. Padubysio būrys 1944-1946m.

**Marija Motiejūnienė- Poviliūnaitė**, ryšininkė, Utenos apskr. Molėtų valsč. 1944-1945m.

**Antanas Muliuolis** (po mirties), ryšininkas, Lazdijų apskr. Lazdijų valsč. Juozo Jurelionio- Sakalo būrys 1948-1951m.

**Albinas Nacys** (po mirties), partizanas, Plungės apskr. Alsėdžių valsč. Alkos būrys 1947-1948m.

**Petras Narbutas**, pogr. spaudos leidėjas, Raseinių apskr. Viduklės valsč. 1945-1951m.

**Juozas Nasutavičius**, partizanas, Trakų apskr. Semeliškių valsč. 1944-1945m.

**Povilas Nemeikšis** (po mirties), partizanas, Panevėžio apskr. Raguvos valsč. Vyčio apyg. Tėvo būrys 1944-1945m.

**Bronė Norkienė- Geštautaitė**, rėmėja, Telšių apskr. Luokės valsč. 1944-1951m.

**Juozas Norkus**, rėmėjas, Telšių apskr. Nevarėnų valsč. 1944-1951m.

**Jonas Pagalys**, partizanas, Ukmergės apskr. Širvintų valsč. Žalio Velnio būrys 1945-1948m.

**Liudvikas Pakamanis**, partizanas, Šiaulių apskr. Gruzdžių valsč. Alfonso Kindulo būrys 1945-1948m.

**Aldona Paulavičienė- Karmazaitė**, pogr. organ. narė, Kaunas, Pogr. organ. "Laisvasis sakalas" 1946-1948m.

**Petronė Paulionytė**, rėmėja, Marijampolės apskr. Marijampolės valsč. Ąžuolo būrys 1945-1948m.

**Valerija Pečkienė- Kybartaitė**, partizanė, Telšių apskr. Telšių valsč. Voverės būrys 1948-1949m.

**Povilas Pempė**, pogr. organ. narys, Panevėžio apskr. Subačiaus valsč. pogr. antisovietinė jaunimo organ. "Jaunalietuvių partija" 1951-1952m.

**Veronika Petraškaitė**, rėmėja, Prienų apskr. Balbieriškio valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. Spyruoklio būrys 1945-1951m.

**Ksaverija Eugenija Petronienė-Orentaitė**, pogr. organ. narė, Jurbarkas, pogr. antitarybinė jaunimo organizacija "Lietuvių būrelis" 1944-1946m.

**Petras Pigaga**, ryšininkas, Varėnos apskr. Perlojos valsč. Adolfo Merkio būrys 1944-1951m.

**Juozas Piličiauskas** (po mirties), pogr. organ. narys, Mažeikių apskr. Akmenės valsč. pogr. organ. "Lietuvos demokratų kovotojų sąjunga" 1947-1948m.

**Petras Piličiauskas**, pogr. organ. narys, Alytaus apskr. Jiezno valsč. pogr. organ. "Lietuvos jaunieji partizanai" 1951-1954m.

**Leonora Pipirienė- Dzedulionytė**, ryšininkė, Kaišiadorių apskr. Žaslių valsč. 1946-1947m.

**Juozas Pledis** (po mirties), ryšininkas, Lazdijų apskr. Lazdijų valsč. 1946-1949m.

**Vincas Pledis** (po mirties), partizanas, Lazdijų apskr. Lazdijų valsč. Žilvičio būrys 1948 06 - 1948 12

**Vaclovas Poderis**, ryšininkas, Kauno apskr. Žalio Velnio būrys 1944-1945m.

***(B.d.)***

Atsiliepimus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: *Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.*

# Ąžuolas partizanų kryžiui

Tais be galo sunkiais ginkluoto pasipriešinimo okupacinei valdžiai laikais, auštant rytui, iš Juknonių kaimo (Ukmergės raj.) ėjo keturi partizanai: Vaclovas Adomonis- Lokys, Kazys Ališauskas- Spartakas, Alfonsas Pusvaškis- Robinzonas ir Alfonsas Morkūnas- Plienas, Didžiosios kovos apygardos vadas. Juos visus pasitiko Šešuolių įgulos vadas Jonas Bagdonas su savo palyda. Po susišaudymo A.Morkūnas ir A.Pusvaškis tuoj pat pasuko į Medinų mišką. Jie buvo ginkluoti kulkosvaidžiais. K.Ališauskas ir V.Adomonis traukė į Griežionis. O tuo laiku ne per toliausiai Griežionių kaimo pas Karolį Didriką buvo užsukę Žemaitkiemio įgulos kareiviai. Jie darė kratą, buvo įėję į trobą su šuniu. Matyt, išgirdę šūvius, išėję į lauką, paleido raketą ir patys nuskubėjo į Griežionis. Čia susidūrė su K.Ališausku ir V.Adomoniu. Šie leidosi bėgti į gretimą Kūrėjų kaimą. V.Adomonis, Griežionių lauke peršautas, šiaip taip atsverdėjo iki Karolio Didriko kiemo ir čia atsisveikino su kelionės draugu K.Ališausku. K.Ališauskas metė batus nuo kojų ir, bėgdamas palei K.Didriko trobas, pasiekė Petro Juknio sodybą. Čia šiek tiek atsikvėpęs pasiekė Vagonio sodybą. Iš čia metėsi Lyduokių dvaro pusėn. Dvarą pasiekė laimingai. Tik jį dar sulaikė rusas sargybinis, saugojęs dvarą, bet jis buvo apglušintas vokiško automato serijos, kuriuo jis iš pradžių bėgdamas atsišaudė. Iš dvaro jis pasuko į Felinkos mišką. O V.Adomonis tuo laiku (atsisveikinęs su K.Ališausku), dar pabėgėjęs apie 50 km, nusišovė.

Šiuos partizanus iki V.Adomonio žuvimo vijosi šeši kareiviai. Po to liko penki; vienas jų nuavė V.Adomoniui batus, paliko kruvinus autus; pasiėmė ir ginklą. Subėgo čia ir daugiau okupanto kareivių. Tasai, kur nuavė batus, į juos įdėjo po granatą ir dar automato diską. Visą šį grobį paliko K.Didriko namuose.

Šių namų savininkas pastotės namuose neturėjo, tai žuvusiojo vežti skrebai atvarė kaimyną Petrą Juknį. Nuvežė į Vidiškius.

Paveldėjęs tėvų sodybą ir šiandien sėkmingai ūkininkaujantis Vincentas Didrikas puoselėjęs savo seną svajonę - įamžinti partizano V.Adomonio atminimą: pastatyti pakelėje kryžių. Savame miške jis jau turi išsirinkęs kryžiui tinkamą ąžuolą.

**Albina NAVICKIENĖ**

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija praneša, kad LGGRT centro gen. direktorės 1999 10 15 įsakymu Nr.97 Donata Noreikienė, kaip nuslėpusi svarbius savo biografijos faktus, yra pripažinta netekusi jai anksčiau suteikto Nukentėjusio nuo okupacijų asmens

## Skelbimas

statuso, ir jai išduotas Nukentėjusio nuo okupacijų asmens pažymėjimas Nr.5541 yra laikomas negaliojančiu.

**Komisijos pirmininkas**
**E.R.STANCIKAS**

# Istorijos pamokos

Lapkritį Anykščių kultūros namuose vyko atsiminimų apie tremties vietas ir lagerius medžiagos rinkimo pabaigtuvės. Ši akcija prasidėjo kovo mėnesį. Joje dalyvavo mokytojai, moksleiviai, bibliotekininkai, muziejų darbuotojai, buvę politiniai kaliniai bei tremtiniai.

Renginys prasidėjo daina "Išvaikščiok gūdžią stepę", kurią atliko tremtinių choras. Akcijos koordinatorė, LR Seimo narės R. Juknevičienės padėjėja A. Seibutienė apibendrino surinktą medžiagą ir jos reikšmę istorijai bei ateinančioms kartoms.

- Tai - gyva istorija, kurios dalyviai jau išeina Amžinybėn, o mūsų šventa pareiga tą medžiagą surinkti, - kalbėjo Angelė Seibutienė.

Minimu laikotarpiu Anykščių rajone užrašyta daugiau kaip 600 žmonių atsiminimų. Anykščių rajono meras Saulius Nefas, dalyvavęs vakaronėje, sakė, jog tokia akcija yra labai reikšminga ne tik moksleiviams, bet ir tremtiniams, kuriems visą gyvenimą stigo dėmesio bei pripažinimo.

- Šis darbas neturėtų baigtis iškilminga vakarone, o galėtų tęstis, ko gyvens politiniai kaliniai ir tremtiniai Juos reikėtų kviesti į mokyklas, kitus renginius, nes tai - gyvi istorijos liudininkai, - sakė Anykščių meras.

LR Seimo Padėkos raštais buvo apdovanoti aktyviausi akcijos apie tremtį bei lagerius dalyviai - A. Seibutienė, P. Petrylienė, mokytojos V. Pranckevičienė, J. Musteikienė, G. Vaičiulienė, M. Giraitienė, R. Guobis. Vertingos knygos bei atminimo dovanėlės įteiktos visiems šios akcijos dalyviams.

**Janina CIBIENĖ**

Anykščiai

# Ilgaamžės tremtinės jubiliejus

Ona Petronienė - anaiptol ne kovotoja dėl laisvės, ne kuo nors ypatingu pasižymėjusi moteris. Paprasta paprastutė. Dabar jau invalidė; tik su vežimėliu bejudanti po kambarius.

Ji Sidabravo seniūnijoje pati vyriausia iš buvusių Sibiro tremtinių. Jai neseniai suėjo 95-eri...

Apsidžiaugė senoji, kai ją gimtadienio išvakarėse aplankė pati Radviliškio rajono komiteto pirmininkė Stasė Janušonienė, tame pačiame Sibiro kampelyje kentėjusi tremties šaltį. Drauge su ja senosios pasveikinti atvyko ir rajono komiteto narė, tremtinių choro seniūnė V.Barakauskienė. Iš viešnių rankų senosios dukra Ieva priėmė padovanotą nuostabią gėlę.

Vietos tremtinių komiteto moterys apgaubė Jubiliatę šiltu papuošalu, įteikė suvenyrų. Šiltu žodžiu į senąją tremtinę kreipėsi Savivaldybės darbuotoja Vilma Ožalinskienė.

Buvo perskaitytas vietos tremtinių reikalų komiteto pirmininko gydytojo Vido Dugno sveikinimas.

Senoji Ona šypsosi: ji laiminga, kad dar džiaugiasi gyvenimu, o jis nebuvo lengvas. Anksti neteko vyro. Sirgęs kaulų džiova, žmogus išėjo į Amžinybę, vos 40 metų sulaukęs. Kai trėmė į Sibirą, Ievutei buvo vos 17 metų. Ištremtos buvo į Zalatinsko raj. Dimitriuko kaimą. Ievutei teko niūriuose Sibiro miškuose ganyti veršelius.

Šešetą metų išgyvenusios toli nuo gimtinės, pagaliau grįžo namo. Į Lietuvą.

Senosios prisiminimus papildo gerbiamoji viešnia Stasė Janušonienė. Juk jos beveik šalia stūmė vargo dienas.

Nepaprastai įdomu buvo pamatyti nuotraukas, kuriose ir viešnia įamžinta. Kiek prisiminimų! Ir kiek jau žmonių pasitraukė į ten, iš kur niekas nebegrįžta...

Maloniai pasišnekučiavusios ir savo apsilankymu praskaidrinusios senutės dienas, atsisveikinome. Nejučia dingteli prancūzų rašytojo A.de Sent-Egziuperi žodžiai: "Didžiausia vertybė - tai žmogaus ryšys su žmogumi". Kitaip ko būtų vertas gyvenimas?

**Valerija PRANCULIENĖ**

# Svečiai iš Čečėnijos

LPKTS Alytaus skyriaus kvietimu Alytuje viešėjo Ičkerijos respublikos atstovai: parlamento pirmininko pavaduotojas Seilamas Bešojevas ir du deputatai - Ičkerijos respublikos atstovė Lietuvoje - Aminat Saijeva. Atvyko ir tarptautinės parlamentinės grupės Čečėnijos problemoms generalinis sekretorius, Kovo 11-osios Akto signataras Algirdas Endriukaitis, Seimo narys Rytis Kupčinskas ir Angelė Gelumbauskaitė - Vilniaus m. Čečėnijos nepriklausomybės rėmimo komiteto pirmininkė. Apie susitikimą buvo pranešta bažnyčiose ir per Alytaus radiją. Kaip paprasčiausi, aktyviausi buvo politiniai kaliniai ir tremtiniai - jų salėje buvo dauguma.

Mes visi iš negausios žiniasklaidos informacijos žinome, kad Čečėnijoje vyksta karas, naikinama narsi, laisvę mylinti labiau už gyvenimą tauta.

Čečėnijos parlamento atstovai, kad pasiektų laisvąjį pasaulį, turėjo įveikti daugiau nei 80 km kelią per sunkiai praeinamus kalnus. Nukeliavę į Turkiją, pirmiausia jie atvyko į Lietuvą. Jiems reikia moralinės paramos - kad pasaulis žinotų, ką daro Rusijos kariauna jų tėvynėje. O ten vykdoma išdegintos žemės politika. Ant Čečėnijos miestų, kaimų krenta giluminės, adatinės bombos, naudojamas ir napalmas. Čia gresia ekologinė katastrofa. Džachargalos maisto turgus buvo apšaudytas moderniausiomis raketomis "Žemė-žemė". Žuvo per 150 taikių žmonių. Patiria skaudžių nuostolių ir agresorius. Numušami moderniausi lėktuvai, sraigtasparniai. Dega tankai ir šarvuočiai, žūva jauni vyrai. Čečėnija atkirsta nuo viso pasaulio ir Rusijos. Gyventojai kenčia šaltį ir badą. Į respubliką neįleidžiami korespondentai. Televizijos ir radijo stotys subombarduotos, dega naftos gamyklos, Čečėnija virsta negyvenama dykuma.

Visi šiame susitikime dalyvavusieji pasirašėme kreipimąsi, kad pasaulio galingieji atkreiptų dėmesį į narsios ir garbingos tautos genocidą ir sustabdytų sužvėrėjusį agresorių.

Algirdas Endriukaitis kalbėjo ne tik apie Čečėnijos, bet ir apie daug svarbių Lietuvai problemų. Dar kalbėjo Krikščionių demokratų partijos Alytaus skyriaus pirmininkas Albinas Minkevičius. Atsakyta į visus dalyvavusiųjų klausimus. Susitikimą baigė LPKTS Alytaus skyriaus pirmininkas Stasys Kizelavičius, palinkėjęs, kad kovą laimėtų Čečėnija.

**LPKTS Alytaus sk. pirmininkas Stasys KIZELAVIČIUS**

## Skelbimai

LGGRT centras pripažino kario savanorio statusą šiems 1941m. birželio 23d. sukilėliams:

1. Antanui Živatkauskui,
2. Vincui Zinkevičiui,
3. Jurgiui Juozui Valiuliui,
4. Antanui Šapalui,
5. Broniui Stasiukaičiui,
6. Leonui Prapuoleniui,
7. Juozui Jankauskui,
8. Albinui Jaudegiui,
9. Viktorui Lapui.

Prašome gimines ir artimuosius atsiliepti - kreiptis šiuo adresu: *Alfonsas ŽALDOKAS, B.Sruogos 7-63, Kaunas; tel. 8-27 799719.*

Turiu sodybą Prienų rajone, kur galėčiau priimti gyventi nedidelę šeimą arba vieną asmenį; pageidaučiau - tremtyje nukentėjusiųjų asmenų, kurie neturi gyvenamojo ploto, be žalingų įpročių, tvarkingi; galėtume kartu ūkininkauti. Susidomėję skambinkite: *(8-235) 70257, Irena.*

Mažeikių rajone (Dagių miške) rasti rezistentų palaikai. Nustatytos žuvusiųjų asmenybės. Tai - **Kazys Strazdauskas**, Žemalės LLA grandies vadas, **Feliksas Gerulskis**, Tirkšlių LLA kuopos vadas, **Kazys Venskus**, Alkos rinktinės vadas, **Juozas Jakumas**, Sedos LLA kuopos vadas.

Prašome atsiliepti žuvusiųjų artimuosius iki gruodžio 4d. Kitaip rezistentų palaikai bus palaidoti bendrame partizanų kape Mažeikių miesto kapinėse.

Teirautis: *Laisvės 8/1, 5500 Mažeikiai, Rajono savivaldybė; tel. (8-293) 34232.*

## ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

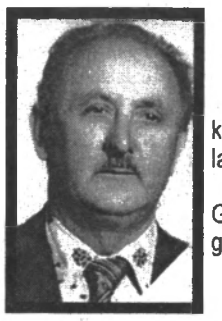

### Albinas Brundza
### 1921-1999

Po sunkios ligos amžino poilsio į Vilniaus Rokantiškių kapines atgulė buvęs Taišeto lagerio kalinys ir sukilimo lageryje dalyvis Albinas Brundza.

Velionis gimė Marijampolės apskr. Barsukinės kaime. Grįžęs iš lagerio 1956m., apsigyveno Vilniuje, vedė. Išaugino muzikai gabią dukrą. Buvo LPKT sąjungos narys.

Nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimą ir artimuosius.

**Lagerių likimo draugai**

### Alfonsas Matelis
### 1938-1999

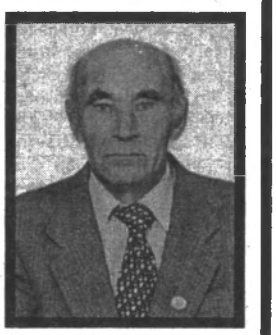

Gimė Ukmergės apskr. Balninkų valsč. Plaštakos kaime ūkininkų šeimoje. 1946m. areštavo tėvą, o 1948m. kartu su motina ir seserimi buvo ištremtas į Igarką.

Per didelius vargus siekė mokslo. Apsigynė technikos mokslų kandidato disertaciją. Ilgus metus dirbo Tomsko politechnikos universitete docentu.

Buvo aktyvus Lietuvos patriotas. Sibiro lietuvių bendrijos valdybos narys. Tik liepos mėn. grįžo į gimtąjį kraštą, o lapkričio 25 staiga nustojo plakti jo išvargusi širdis.

Skausmo valandą užjaučiame žmoną, sūnų ir artimuosius.

Tebūnie lengva Jam Lietuvos žemė.

### Rasa Paulavičienė
### 1930-1999

Po 20 metų kovos su sunkia liga mus paliko puikus, darbštus žmogus, Mokytoja, dviejų knygų autorė, IV laipsnio Gedimino ordinu apdovanota (1997m.) ilgametė M.K.Čiurlionio menų gimnazijos mokytoja Rasa Paulavičienė.

Velionė gimė Marijampolės apskr. Veiverių valsč. Petkeliškių k. antrojo šaukimo Nepriklausomos Lietuvos seimo nario šeimoje. Anksti neteko motinos, o per karą žuvo ir tėvelis. 1948m. gabi mergaitė baigė Veiverių gimnaziją, o 1952m. Vilniaus pedagoginį institutą. Buvo aktyvi sąjūdininkė. 1992m. išėjo jos knyga "Marcelinas Šikšnys" (apie okupuoto Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorių, visos Lietuvos matematikų mokytojų mokytoją), o 1996m. Lietuvos mokyklos gavo Jos knygą "XXa. Lietuvos mokytojai", kurioje, be Lietuvos mokyklos istorijos, ir mokytojų tremtinių, politinių kalinių bei mokytojų partizanų tragedija ir jų sąrašai. Deja, nespėjo išeiti papildytos knygos II leidimas, liko nebaigtas darbas apie 19a. Lietuvos švietimą, menų gimnazijos istorija.

Rasa Paulavičienė buvo nuolatinė "Tremtinio" skaitytoja.

Išlydėjome kolegę Rasą Paulavičienę į amžino poilsio vietą, užbėrėme Vilniaus kalnelių žemele, bet liks neužbertas mūsų atminimo takelis.

**Bendraminčiai, kolegos**

### Rimvydas Kazlauskas
### 1928-1999

Gimė Pakruojo raj. Kapčiūnų k. Mokėsi Linkuvos gimnazijoje. 1948m. su tėvais ištremtas į Irkutsko sr. Taišeto raj. Kvitoko gyvenvietę. Po 10m. tremties apsigyveno Rygoje, nes grįžti į Lietuvą neleista. Gyvendamas Latvijoje, tarp tautiečių puoselėjo lietuvybę. Atgavus nepriklausomybę, buvo vienas aktyviausių veikėjų.

Lapkričio 10d. jau karste grįžo į mylimą Tėvynę, atgulė gimtųjų Klovainių kapinaitėse.

Po sunkių gyvenimo vargų, šviesusis Lietuvos sūnau, ilsėkis Dievo globoje.

Liūdi žmona Marytė, giminės Lietuvoje, Latvijos lietuviai.

### Teresė Gaidamavičiūtė-Tuinylienė
### 1936-1999

Velionė gimė Gevilių k. Kražių valsč. Kelmės raj. ūkininko šeimoje.

1948m. su šeima ištremta į Zimos m. Irkutsko raj. 1957m. baigė Irkutsko pramoninės buhalterijos paruošimo kursus.

1958m. grįžo į Lietuvą. Sukūrė šeimą su tremtiniu, išaugino sūnų.

Velionė ilgus metus dirbo Kelmės pašte. Buvo rūpestinga mama, žmona, močiutė, draugė.

TREMTINYS SL289
Vyr. redaktorius Romualdas Jurelionis
lit. red.: Danutė Bartulienė
korekt.: Audronė Kaminskienė
tech.red.: Vesta Milerienė
Kaina 1 Lt
Mūsų adresas: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, tel. 323204
Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas. Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 5700. Užs. Nr.1890

Rankraščiai negrąžinami. Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.